

Jak organizować wsparcie psychologiczno- pedagogiczne?

Katarzyna Leśniewska

krok 1 Zaczynamy od refleksji

- Zanim podejmiecie działania, zastanów się wraz z zespołem, co w zakresie pomocy psychologiczno-pedagogicznej już teraz sprawnie funkcjonuje w Waszej szkole, a jakie zmiany są jeszcze potrzebne:
 - Czy ukraińscy uczniowie i ich rodzice wiedzą, jaką pomoc psychologiczno-pedagogiczną mogą uzyskać w polskiej szkole? Jakich informacji im dostarczyliśmy?
 - Czy inni uczniowie i rodzice w szkole rozumieją potrzeby, możliwości i sytuację rodzin ukraińskich? Jakie działania podjęliśmy, aby ich do tego przygotować?
 - Jakie osoby są zaangażowane w udzielanie pomocy psychologiczno-pedagogicznej w naszej szkole? Jak dzielimy zadania?
 - Z jakimi podmiotami współpracujemy, udzielając pomocy psychologiczno-pedagogicznej??

krok 2 Prowadzimy działania informacyjne

- Zorganizuj spotkanie (z udziałem asystenta lub tłumacza). Wyjaśnij rodzicom ich rolę w pomocy psychologiczno-pedagogicznej, w tym decyzyjność rodzica w sprawie wyboru szkoły oraz jego wpływ na wsparcie udzielane dziecku.
- Przygotuj wraz z nauczycielami i specjalistami ulotki w języku ukraińskim. Pokażcie w nich korzyści, jakie wynikają dla dziecka z przekazania szkole informacji na temat sytuacji jego i rodziny. Rodzice i uczniowie powinni również dowiedzieć się z ulotek, w jaki sposób i w jakiej formie mogą uzyskać wsparcie.
- Odpowiedz na pytania i wątpliwości polskich uczniów i rodziców. Pokaż, jakie korzyści może przynieść obecność ukraińskich uczniów w Waszej szkole.

Dlaczego to ważne?

Rolą dyrektora jest uzgodnienie warunków współpracy z rodzicami w ramach realizacji pomocy psychologiczno-pedagogicznej. Jeśli nie przekonasz ich do współdziałania – nie zdobędziesz potrzebnych informacji, by skutecznie zorganizować pomoc. Dlatego działania informacyjno-komunikacyjne to krok, którego nie można pominąć. Jeśli będą dobrze przeprowadzone, pomogą zmniejszyć ewentualne obawy i ułatwią organizowanie pomocy.

krok 3 Oceniamy funkcjonowanie uczniów

- Pierwsze rozpoznanie odbywa się na etapie podejmowania decyzji o przyjęciu ucznia i przypisywania go do klasy. Weź przy tym pod uwagę różnice polskiego i ukraińskiego systemu (w tym różnice programowe), znajomość języka, ale również indywidualne możliwości i potrzeby ucznia oraz jego stan emocjonalny. Wszelkie informacje zebrane na tym etapie będą istotne dla dalszego procesu udzielania pomocy psychologiczno-pedagogicznej.
- Podstawowe informacje zbierz w postaci prostego ukraińskojęzycznego formularza, w którym rodzic i uczeń będą mogli zaznaczyć, jakie potrzeby i trudności ma młoda osoba, jakie posiada zdolności i mocne strony, czy doświadcza niepełnosprawności lub choruje, czy stwierdzono u niej trudności w uczeniu się, jaka jest znajomość języka polskiego jej i rodzica, jakiej pomocy potrzebują jako rodzina. Formularz powinien się składać z pytań zamkniętych. Rodzicom i dzieciom ułatwi to jego wypełnianie, a Wam – sprawne zebranie informacji (dzięki możliwości porównania z polską wersją arkusza).
- Przygotuj nauczycieli do pogłębiania wiedzy o dziecku z wykorzystaniem różnych źródeł. Ustalcie, w jaki sposób będziecie gromadzić i porządkować informacje. Możecie skorzystać z procedury konsultacji szkolnych: <https://rarr.rzeszow.pl/wp-content/uploads/2020/01/zalacznik-nr-4-do-modelu-procedura-konsultacji-szkolnych-na-potrzeby-pilotazu.pdf>.

Dlaczego to ważne?

Problem migracji i doświadczenia wojenne to najbardziej oczywista, ale nie jedyna okoliczność, która może wpływać na funkcjonowanie uczniów pochodzenia ukraińskiego w polskich szkołach. Zebranie jak najszerszych informacji pozwala dopasować pomoc do realnych potrzeb dzieci i młodzieży.

krok 4 Planujemy i wdrażamy wsparcie

- Zorganizuj swoim pracownikom możliwość wzięcia udziału w szkoleniach i konsultacjach, dzięki którym m.in. poznają różnice w systemach edukacyjnych Polski i Ukrainy, nauczą się zauważać, że uczniowie wymagają pomocy specjalistycznej, rozpoznawać trudności wynikające z ograniczeń językowych i wykorzystywać potencjał różnorodności kulturowej w działaniach wychowawczych.
- Przygotuj zespoły nauczycieli do wspólnego planowania działań. Zaproś do współpracy wyłącznie osoby kluczowe i niezbędne dla udzielenia wsparcia (np. nauczyciela j. polskiego, wychowawcę, asystenta kulturowego, nauczycieli uczących przedmiotów, z którymi uczniowie mają problem, psychologa szkolnego). Pozostawajcie w kontakcie z rodzicami i bierzcie pod uwagę ich spostrzeżenia i sugestie. Informujcie rodziców, do kogo mogą się zwrócić, np. jeśli coś ich zaniepokoi (zazwyczaj taką osobą będzie wychowawca lub asystent).
- Podzielcie role. Jako dyrektor odpowiadasz za organizację pomocy. Nauczyciele i specjaliści realizują swoje zadania wynikające z przeprowadzonej diagnozy. Uczniom i rodzicom podpowiedzcie, w jaki sposób mogą się włączyć w budowanie sprzyjającego klimatu szkoły (m.in. edukacyjna pomoc rówieśnicza, spotkania i aktywności przybliżające kulturę obu krajów, wspólne spędzanie czasu podczas uroczystości i akcji szkolnych, rola tłumacza, wolontariat, samorządność szkolna).
- Monitoruj efektywność udzielanego wsparcia.
- Współpracuj z poradniami psychologiczno-pedagogicznymi (np. w zakresie oceny funkcjonowania uczniów), placówkami doskonalenia nauczycieli (np. w zakresie wspomaganie w pracy z uczniami z obszarów objętych wojną), organizacjami pozarządowymi i innymi podmiotami (np. w zakresie pozyskiwania asystentów kulturowych). Zainicjuj współpracę ze szkołami, które są w podobnej sytuacji.

Dlaczego to ważne?

Pamiętaj, że zaangażowanie zbyt wielu osób w decydowanie o kierunkach wsparcia może powodować chaos i rozmycie odpowiedzialności. Równocześnie poszerzanie kompetencji kadr w rozwiązywaniu problemów wychowawczych i dydaktycznych oraz kształtowanie umiejętności wychowawczych będzie kluczowe dla skuteczności pomocy.

Tekst powstał w partnerstwie z Norwegian Refugee Council.